

Sünnet-i müekkede, sünnet-i zevâid

Res'Allahın â'oesallallah' aleyhi ve sellemâ' yapdýý ve ka'sýndýý peyler iki kýsmdýr:

Birisi, ib'çdet olarak yapdýý ve ka'sýndýý peylerdir. Her m'slim'ın bunlara t'çbiâ' olmasý lâ'zýmdýr. Bunlara uyma bidâ'atdir. Ýkincisi, 'çdet olarak ya'â' n'â', bulduklarý þehrin ve o memleketlerdeki insanların yapmakda olduklarý peyler da be'denmiyen, 'þirkin diyen, k'çfir olur. Fekat, bunlarý yapmak, mecb'â' r'â' de'dildir. Bunlara uymayan þey, bidâ'at de'dildir. Bunlarý yapýp yapmamak, memleketlerin ve insanların 'çdetlerine ba'dlýdýr. Mub'çh kýsmýndandýrlar. Din ile ba'dlýlyklarý yok memleketin 'çdeti, baþka baþkadýr. Hatt'ç, bir memleketin 'çdeti, zem'çnla de'dipir.

[Ýbni 'â, bid'ân â'erahmetullahi aleyhâ' abdestin s'â'nnetlerini anlatýrken, buyuruyor ki, (Meþr'â' â'çt, ya'â' n'â' ib'ç' m'slim'ınlara yapýlmasý emr olunan þeyler, d'â'rt kýsmdýr: Farz, v'çcib, s'â'nnet, n'çfile. Allah' te'çl'â' n'â' a'sýk olan bildirdiði emrlere (Farz) denir. A'sýk olmayýp, zan ederek anlaýlan emrlere (V'çcib) denir. Farz vey'ç v'çcib olmayýp, Res'Allahın â'oesallallah' te'çl'â' aleyhi ve sellemâ' kendiliðinden emr etdiði vey'ç yapdýý ib'çdetlere (S'â'nnet) denir. dev'çmly yaparak, n'çdiren terk etmiþ ve terk edenlere birþey dememiþ ise, (S'â'nnet-i h'â'd'ç) vey'ç (M'â'ekked s'â'nnet) denir. Bunlar, isl'âm d'âninin bi'â'çrýdýr. [Ya'â' n'â', bu d'âne mahs'â'sdurlar. Baþka dinlerde yokdurlar.] V'çcibleri te'çl'â' n'â'nce, terk etmesine m'çniâ' olurdu. Kendisi ara sýra terk etmiþ ise, (S'â'nnet-i gayr-ý m'â'ekkede) denir. M'â'ekked s'â'nneti, 'â'zrs'â'z olarak dev'çmly terk etmek mekr'â'h olur. K'â'â's'â'k g'â'n'çh olur. Allah' te'çl'â', b'â't'â'n ib'çdetlere sev'çb vereceðini va'â'd etdi. S'â'z verdi. Fekat, ib'çdete sev'çb verilmesi i'â'in, niyyet etmek lâ'zýmdýr. Niyyet emre it'çat ve Allah' te'çl'â' n'â' rýz'çsýna kavupmak i'â'in yapdýýný kalbinden ge'çirmek demektir. [Bu 'â'â's kým ib'ç zem'çnlarda yapmaða (Ed'ç etmek) denir. Zem'çnýnda yapmayýp, zem'çn ge'çdikden sonra yapmaða (Kaz'ç etmek) denir. Ed'ç vey'ç kaz'ç etdikden sonra, kendiliðinden tekr'çr yapmaða (N'çfile ib'çdet) denir.] Farzlarý ve v'çcibleri n'çfile olarak yapmak, m'â'ekked s'â'nnetleri yapmaktan dah'ç 'çok sev'çb olur. Res'Allahın â'oesallallah' aleyhi ve sellemâ' ib'ç olarak de'il de, 'çdet olarak, dev'çmly yapdýý peyler (S'â'nnet-i zev'çid) denir. Elbiseleri, oturmasý, kalkmasý, iyi þeyleri yapmaða sa'dan baþlamasý b'â'yledir. Bunlarý yapanlara da sev'çb verilir. Bunlara sev'çb verilmesi i'â'in, niyyet etmek lâ'zý de'dildir. Niyyet edilirse, sev'çblarý 'çsoðalýr. Zev'çid s'â'nnetleri ve n'çfile ib'çdetleri terk etmek mekr'â'h olmaz.]]

Bunlarla ber'çber, 'çdete ba'dlý þeylerde de Res'Allahın â'oesallallah' aleyhi ve sellemâ' t'çbiâ' olmak, d'â'ny'çda insana 'çok þey kazandýrýr ve 'çþepidli se'â'çdetlere yol a'çar.